

آزادی پس از ۴۵ روز اسارت

نپود شاکی خصوصی؛ پایان پرونده نیست

اما پرسش مهم‌تر، جنبه حقوقی ماجراست؛ آیا نبود شاکی خصوصی می‌تواند مانع پیگیری رفتار مجرمانه شود؟ برای پاسخ به این پرسش، موضوع را با یک حقوقدان در میان گذاشتیم.

در همین باره با دکتر فاطمه قنناد، وکیل پایه یک دادگستری و استاد دانشگاه علم و فرهنگ گفت‌وگو کردیم. او در پاسخ به پرسش‌های ما می‌گوید: «در این پرونده باید میان وقوع جرم و انتشار تصویر آن تفکیک کرد. رفتار اصلی یعنی ضرب‌وجرح و توهین، در فضای واقعی اتفاق افتاده و فضای مجازی محل ارتکاب اولیه جرم نبوده است اما انتشار فیلم باعث شده این رفتار از یک واقعه شخصی فراتر رفته و آثار اجتماعی گسترده‌تری پیدا کند.»

او می‌افزاید: «از منظر حقوق کیفری، برخی جرائم مانند ضرب‌وجرح یا توهین، حسب مورد دارای جنبه خصوصی هستند و شکایت بزه‌دیده در تعقیب آنها اهمیت دارد اما این امر مانع از آن نیست که یک رفتار همزمان واجد جنبه عمومی نیز باشد.»

او ادامه می‌دهد: «زمانی که خشونت به شکل علنی، در برابر دیگران یا ایجاد هیاهو، بی‌نظمی، احساس ناامنی یا جریحه‌دار شدن نظم عمومی همراه شود، موضوع می‌تواند از یک اختلاف فردی فراتر رود.»

قنناد می‌گوید: «در این خصوص، ماده ۶۱۸ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) یکی از عناوینی است که در صورت تحقق شرایط قانونی، می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد؛ زیرا قانون‌گذار نسبت به رفتارهایی که آسایش و نظم عمومی را مختل

دادستان عمومی و انقلاب شهرستان کهنوج از آزادی یک گروگان پس از ۴۵ روز اسارت خبر داد و گفت: این فرد در پی اقدامات تخصصی قضایی و انتظامی و با همکاری مؤثر سران طوایف و ریش‌سفیدان منطقه آزاد شد. محسن دهقان به میزان گفت: در پی وقوع یک فقره آدم‌ربایی با انگیزه اختلافات ملکی و مالی، رسیدگی به موضوع آغاز شد. این فرد که توسط آدم‌ربایان به یکی از استان‌های همجوار منتقل شده بود، سرانجام با پیگیری‌های مستمر مراجع قضایی و انتظامی و همچنین همکاری مؤثر سران طوایف و ریش‌سفیدان منطقه پس از ۴۵ روز اسارت آزاد و نزد خانواده‌اش بازگشت.

می‌کنند، واکنش کیفری پیش‌بینی کرده است.»

این وکیل دادگستری اظهار می‌کند: «البته صرف انتشار گسترده فیلم با ویرال شدن آن، به‌تنهایی موجب ایجاد مسئولیت کیفری جدید نمی‌شود؛ بلکه دادگاه باید براساس مجموعه‌ای از عوامل مانند نحوه وقوع حادثه، شدت رفتار، آثار آن بر جامعه و سایر ادله موجود، عنوان قانونی مناسب را تعیین کند.»

او می‌افزاید: «بنابراین، ورود دستگاه قضایی را نباید صرفاً ناشی از فضای مجازی دانست؛ بلکه مسأله اصلی، وقوع رفتاری خشونت‌آمیز در عالم واقع است که انتشار آن در فضای دیجیتال، ابعاد اجتماعی آن را آشکارتر کرده است.» آن‌طور که قنناد می‌گوید در کنار عناوین کیفری ناشی از رفتار فیزیکی، قانون جرایم رایانه‌ای نیز در صورتی که انتشار فیلم واجد شرایط قانونی خاصی باشد، قابل بررسی است؛ برای مثال، اگر تصویر یا فیلمی تحریف شود یا انتشار آن متضمن تعرض به حریم خصوصی یا انتشار مطالب خلاف واقع باشد،» او اضافه می‌کند: «اما در فرضی که فیلم صرفاً بازتاب یک رفتار خشونت‌آمیز واقعی است، نباید تصور کرد که هر انتشار اینترنتی به‌طور خودکار جرم رایانه‌ای محسوب می‌شود. فضای مجازی در اینجا بیشتر نقش تقویت‌کننده آثار اجتماعی جرم را دارد، نه این‌که الزاماً محل وقوع جرم اصلی باشد.»

پیگیری از تکرار جرم

این استاد دانشگاه در ادامه، موضوع را از زاویه جرم‌شناسی بررسی می‌کند؛ جایی که هدف از اقدامات قضایی تنها مجازات مرتکب نیست بلکه پیگیری از تکرار جرم نیز اهمیت پیدا می‌کند. او با اشاره به ابعاد جرم‌شناختی این موضوع می‌گوید: «این مسأله از منظر جرم‌شناسی نیز قابل تحلیل است. در نظام کیفری، بازداشت یا تعقیب کیفری تنها با هدف مجازات نیست بلکه در مرحله تحقیقات مقدماتی، یکی از اهداف مهم، جلوگیری از فرار، تنبانی، از بین رفتن ادله و در مواردی پیگیری از تکرار رفتار مجرمانه است.» به همین دلیل، قانون‌گذار برای مقام قضایی ابزارهایی مانند قرارهای تأمین

رسیدگی به پرونده کلاهبرداری یک شرکت مهاجرتی

دادستان تهران گفت: در فرآیند رسیدگی به یک پرونده کثیرالشاکی کلاهبرداری با موضوع مهاجرت، ضمن پلمب شرکت متخلف، حدود دو همت از اموال منقول و غیرمنقول آن در مرحله تحقیقات قضایی، شناسایی و توقیف شد. علی صالحی با اشاره به این‌که تعداد شکات پرونده کلاهبرداری یک شرکت مهاجرتی تاکنون ۳۰۰ نفر و در حال افزایش است، اظهار کرد: میزان وجوه کلاهبرداری، حدود چهار همت است که پرونده در مرحله تحقیقات بوده و تلاش بر تسریع در انجام تحقیقات در دستورکار این دادستانی است. دادستان تهران افزود: متهمان پرونده با تأسیس یک شرکت سهامی خاص و اخذ مجوزهای گوناگون از مراجع رسمی و دولتی برای شرکت‌های متعدد با عناوین مؤسسه حقوقی، دفتر مشاوره شغلی و کارمایی خارجی، به‌طور مستقیم یا توسط اشخاص زیرمجموعه، به کلاهبرداری، قاچاق ارز، نگهداری ارز قاچاق و فرار مالیاتی اقدام کرده‌اند.

کیفری را پیش‌بینی کرده است تا متناسب با شرایط هر پرونده، تصمیم مناسب را اتخاذ کند. او ادامه می‌دهد: «در چنین پرونده‌هایی، اگر قرائن و شواهدی وجود داشته باشد که احتمال تکرار رفتار خشونت‌آمیز، تهدید بزه‌دیدگان یا ایجاد اختلال مجدد در نظم عمومی را نشان دهد، مقام قضایی می‌تواند در چارچوب قانون و با رعایت اصل تناسب، از ظرفیت‌های قانونی مانند قرارهای تأمین کیفری متناسب استفاده کند.» او می‌گوید: «علاوه بر این، رویکرد نوین جرم‌شناسی بر این باور است که پیگیری از تکرار جرم صرفاً با مجازات تحقق پیدا نمی‌کند. اگر ارزیابی‌های تخصصی نشان دهد که فرد دارای مشکلات کنترل خشم، ویژگی‌های شخصیتی پرخطر یا نیازمند مداخله درمانی است، توجه به اقدامات اصلاحی و درمانی نیز اهمیت دارد.»

این وکیل دادگستری تأکید می‌کند: «البته نباید صرف انتشار گسترده یک فیلم، فشار افکار عمومی را جایگزین معیارهای قانونی کرد. تصمیم قضایی باید براساس ادله، وضعیت شخصی مرتکب، سابقه رفتاری، میزان خطر تکرار جرم و نظر کارشناسی اتخاذ شود. هدف اصلی، ایجاد تعادل میان حقوق جامعه، حمایت از بزه‌دیدگان و رعایت اصول دادرسی عادلانه است.»

مجازات‌های تکمیلی

اما اگر فرد پس از رسیدگی قضایی دوباره در معرض ارتکاب رفتار مجرمانه قرار داشته باشد، قانون چه ابزارهایی برای کنترل این خطر در اختیار دستگاه قضایی گذاشته است؟ قنناد در پاسخ به این پرسش می‌گوید: «در چنین رخدادهایی باید میان واکنش فوری پس از وقوع رفتار و تدابیر پیشگیرانه پس از رسیدگی قضایی تفکیک قائل شد. صرف نبود شاکی خصوصی به‌معنای آن نیست که دستگاه قضایی هیچ ابزاری برای کنترل خطر تکرار جرم ندارد؛ زیرا برخی رفتارها ممکن است علاوه‌بر جنبه خصوصی، واجد جنبه عمومی نیز باشند.»

او ادامه می‌دهد: «پس از احراز جرم و صدور حکم محکومیت، قانون‌گذار در مواد ۲۳ و ۲۴ قانون مجازات

کپی اطلاعات ۱۲۰۰ کارت بانکی

در سومین پرونده، افسران پلیس فتا تهران هنگام رسیدگی به پرونده‌های برداشت غیرمجاز از حساب، متوجه شباهت‌هایی میان تعداد زیادی از پرونده‌ها شدند. بررسی‌ها نشان داد همه مالباختگان از یک میدان میوه و تره‌بار شهرداری خرید کرده بودند. مأموران با بررسی غرفه‌های این میدان دریافتند متصدی یکی از غرفه‌ها با استفاده از دستگاه اسکیمر، اطلاعات کارت بانکی مشتریان را کپی کرده و سپس با استفاده از اطلاعات به‌دست آمده از حساب آنها برداشت می‌کرد. با دستگیری متهم اصلی، مشخص شد این اقدام توسط اعضای یک باند انجام شده و آنها تاکنون اطلاعات ۱۲۰۰ کارت بانکی را کپی و از ۵۴ حساب برداشت کرده‌اند. با توجه به حساسیت موضوع، اطلاعات کارت‌های کپی‌شده با همکاری بانک‌ها مسدود شد تا از برداشت‌های بیشتر و وارد شدن خسارت مالی به شهروندان جلوگیری شود. تحقیقات برای

دام پلیس قلابی برای پاکبان‌ها

مرد جوان که با جعل عنوان پلیس از پاکبان‌ها در تهران سرقت می‌کرد، بازداشت شد. به‌گزارش خبرنگار جام‌جم، اوایل مردادماه امسال مردی پاکبان به اداره پلیس تهران رفت و از یک مامور قلابی به‌اتهام سرقت پول هایش شکایت کرد. شاکی در تشریح ماجرا گفت: پاکبانم و مشغول نظافت پارکی در جنوب غرب تهران بودم. زمان کوتاهی نگذشته بود که مردی جوان که لباس پلیس به تن کرده بود، سمتم آمد و مدعی شد که مرا زیر نظر دارد و متوجه شده که من از رانندگان برای پارک خودروهای‌شان در اطراف بوستان پول می‌گیرم. حالا باید به‌خاطر تخلف‌هایی که مرتکب شده‌ام جریمه بپردازم، هرچه به او گفتم اشتباه می‌کند و من فقط کارم پاکبانی و نظافت معابر و بوستان‌هاست، توجیهی نکرد. بعد از بازرسی بدنی، هرچه پول داشتم را سرقت کرد و متواری شد. متهم فراری تحت تعقیب پلیس بود تا این‌که چند نفر دیگر به‌ه اداره پلیس آمدند و شکایت‌های مشابهی را مطرح کردند که معلوم شد برخی از شاکیان پاکبان بودند. چند روز پیش پلیس قلابی از سوی ماموران موقعی که سراف پاکبان دیگری رفته و به‌زور قصد اخاذی و سرقت از او را داشت، شناسایی و بازداشت شد. متهم در تحقیقات گفت: از کودکی شفته کار پلیسی بودم تا این‌که تصمیم گرفتم با جعل عنوان پلیس از افراد اخاذی و سرقت کنم. با تردد در محله‌های مختلف شهر، پاکبانان ایرانی و افغان را شناسایی کرده و به بهانه این‌که مرتکب جرمی شده‌اند، هنگام بازرسی بدنی پول‌های‌شان را سرقت می‌کردم. شریفی‌وند، بازپرس شعبه سوم دادرسی ناحیه ۳۴ تهران با تأیید این خبر به جام‌جم گفت: متهم در بازداشت به سر می‌برد و تحقیقات از او ادامه دارد.

جام‌جم

حوادث

INCIDENT

پنجشنبه ۱۵ مرداد ۱۴۰۵ ۱۴ شماره ۷۳۸۶

اگر بررسی‌ها نشان دهد که رفتار فرد ناشی از الگوهای خشونت‌آمیز، فقدان کنترل خشم یا مشکلات شخصیتی است، استفاده از ظرفیت‌های اصلاحی و درمانی در کنار پاسخ کیفری اهمیت پیدا می‌کند؛ زیرا هدف عدالت کیفری صرفاً مجازات رفتار گذشته نیست بلکه جلوگیری از تکرار رفتار مجرمانه و حمایت از جامعه است.»

قنناد در پایان تأکید می‌کند: «اعمال این محدودیت‌ها باید پس از احراز مسئولیت کیفری و با رعایت اصل تناسب انجام شود و نمی‌توان صرفاً براساس انتشار گسترده فیلم یا واکنش افکار عمومی، محدودیت کیفری خارج از چارچوب قانون ایجاد کرد.»

اسلامی ظرفیت‌هایی را برای پیشگیری از تکرار جرم و اصلاح رفتار با حالت و وضعیت مرتکب پیش‌بینی کرده است.» آن‌گونه که او می‌گوید براساس ماده ۲۳، دادگاه می‌تواند با توجه به نوع جرم، کیفیت ارتکاب، وضعیت مرتکب و شرایط پرونده، مجازات‌های تکمیلی متناسبی تعیین کند؛ از جمله منع از اشتغال یا فعالیت معین، الزام به تحصیل یا انجام کار معین، منع از اقامت در محل خاص یا سایر محدودیت‌ها یا الزام‌هایی که قانون اجازه داده است. همچنین مطابق ماده ۲۴، نحوه اجرای مجازات تکمیلی و نظارت بر آن نیز تابع ضوابط قانونی است.

این استاد دانشگاه می‌افزاید: «در چنین پرونده‌هایی،

درخواست قصاص چشم برای مرد جوان

با هم چشم تو چشم شدیم و همین باعث دعوا و درگیری اولیه‌مان شد. با میانجی‌گری مرد جدا شدیم و رفتم اما از هم کینه به دل گرفتیم. پس از چند ماه دوباره همدیگر را دیدیم و دعوی‌ای مان شد و او به شدت کنکم زد. وی افزود: شب حادثه به‌طور اتفاقی او را دیدم و تعقیبش کردم. در فرصتی مناسب با موتورسیکلمتم راهش را سد کردم و با چاقو ضربه‌هایی سمتش پرت کردم که یکی از ضربه‌ها به دست راستش اصابت کرد و از منج قطع شد. آن قدر خشم وجودم را گرفته بود که نمی‌فهمیدم چه می‌کنم و با همان چاقو ضربه‌های شدیدی به سر و شقیقه‌اش زدم.

متهم به زندان بازگشت. این درحالی بود که شاکی پرونده برای متهم درخواست قصاص چشم راست را کرده بود. حسین گودرزی، بازپرس شعبه ششم دادرسی جنایی تهران با تأیید این خبر به جام‌جم گفت: متهم در برابر اتهاماتی چون شروع به قتل عمدی، ایجاد جراحات و صدمات عمدی، اخلال در نظم عمومی و ضرب و جرح عمدی و نایبانی یکی از چشمان شاکی قرار گرفت و پرونده او با صدور جلب به دادرسی برای محاکمه به دادگاه کیفری استان تهران ارسال شد.

با دیدن این صحنه به پلیس ۱۱۰ و اورژانس تهران زنگ زد و کمک خواست. مرد زخمی در حالی به بیمارستان منتقل شد که در بررسی محل حادثه مع دستش را یافتند و برای پیوند به بیمارستان بردند و پزشکان توانستند مع دست راست او را پیوند بزنند اما چشم راست او بینایی‌اش را از دست داده بود. ضارب او تحت تعقیب پلیس قرار گرفت و بعد از مدتی دستگیر شد. با گذشت یک سال از این ماجرا، او چند روز پیش به شعبه ششم بازپرسی دادرسی جنایی تهران منتقل شد و در اظهاراتش گفت: من شاکی را نمی‌شناختم. مدتی قبل از حادثه ناخواسته در خیابان